

ลักษณะธุรกิจกองทุนรวม

แนวความคิดเกี่ยวกับกองทุนรวม

ก. กองทุนรวมและจุดมุ่งหมายของกองทุนรวม

กองทุนรวม (Mutual Fund, Unit Trust, Investment Fund, Investment Company, Institutions for Collective Investment) เป็นสถาบันการเงินที่ทำการรวบรวมเงินทุนจำนวนเล็กน้อยแตกต่างกันจากผู้สนใจ จะลงทุนจำนวนมาก แล้วนำไปลงทุนในหลักทรัพย์หลาย ๆ ชนิดโดยผู้จัดการที่มีความชำนาญ

โดยปกติผู้สนใจจะลงทุนในหลักทรัพย์มักจะพอใจที่จะทำการลงทุนด้วยตนเอง ถ้าเขามีความสามารถที่จะทำได้ แต่การลงทุนด้วยตนเองนั้น นอกจากผู้ลงทุนจะต้องมีเงินทุนจำนวนมากพอสมควรแล้ว ผู้ลงทุนยังต้องมีความรู้ ความชำนาญและ เวลาที่จะติดตามความเคลื่อนไหวของตลาดหุ้น รวมถึงการศึกษาสภาวะเศรษฐกิจโดยทั่วไปด้วย การลงทุนจึงจะให้ผลตอบแทนที่น่าพอใจ สำหรับผู้สนใจจะลงทุนที่ไม่มีเงินทุนหรือขาดความรู้ ความชำนาญและ เวลาดังกล่าว กองทุนรวม เปิดโอกาสและให้ความสะดวกแก่บุคคลเหล่านั้นด้วยวิธีง่าย ๆ ให้สามารถลงทุนในหลักทรัพย์ด้วยจำนวนเงินเพียงเล็กน้อย โดยได้รับผลตอบแทนที่ปลอดภัยและน่าพอใจจากการลงทุนนั้น

การลงทุนผ่านกองทุนรวมจะช่วยให้ได้รับผลตอบแทนที่ปลอดภัยและน่าพอใจ มากกว่าการลงทุนด้วยตนเอง เนื่องจากกองทุนรวมมีข้อได้เปรียบ ๓ ประการ คือ

๑. การกระจายการลงทุน (Diversification) หลักการที่สำคัญของกองทุนรวม โดยทั่วไปก็คือ การลงทุนในหลักทรัพย์ของธุรกิจหลาย ๆ ประเภทกระจายกันออกไป ซึ่งมีผลทำให้ความเสี่ยงของการลงทุนกระจายกันออกไปด้วย จึงเป็นการประกันถึงความปลอดภัยของเงินทุนและประกันผลตอบแทนที่ผู้ลงทุนจะได้รับ การกระจายการลงทุนออกไปอย่างกว้างขวางนี้ ผู้ลงทุนจะต้องมีเงินทุนที่มากพอ ซึ่งผู้ลงทุนรายย่อยเพียงลำพังไม่สามารถกระทำได้

๒. การจัดการลงทุนโดยผู้เชี่ยวชาญ (Professional Management) กองทุนรวมให้บริการทางด้านการจัดการลงทุนโดยผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ ผู้จัดการลงทุนมีเวลาอย่างเต็มที่ในการจัดการลงทุนเพื่อผลประโยชน์ของผู้ลงทุน ซึ่งถ้าผู้สนใจจะลงทุนทำการลงทุนด้วยตนเองเขาจะต้องประสบกับปัญหาที่ว่า เขาควรจะลงทุนในหลักทรัพย์ชนิดใด ในเวลาใด ซึ่งอาจประสบกับการขาดทุนเนื่องมาจากขาดความรู้และความชำนาญในการลงทุน นอกจากนี้ เขาจะต้องประสบกับปัญหาการแข่งขันกับผู้ลงทุนที่มีความชำนาญรายอื่น ๆ ด้วย

๓. การมีสภาพคล่องสูง (High Liquidity) กองทุนรวมโดยส่วนใหญ่เป็นประเภทรับซื้อคืนหน่วยลงทุน (Open-end) ดังนั้น เมื่อผู้ลงทุนรู้สึกว่าการลงทุนไม่ได้นองความต้องการของเขา เขาก็สามารถขายคืนหน่วยลงทุนของตนให้แก่กองทุนรวมได้ทันทีในราคาตามมูลค่าสินทรัพย์สุทธิ (Net Asset Value) ซึ่งเป็นมูลค่าที่แท้จริงที่เขามีส่วนร่วมในกองทุนรวม สำหรับกองทุนรวมประเภทไม่รับซื้อคืนหน่วยลงทุน (Closed-end) ผู้ลงทุนก็สามารถที่จะขายระหว่างกันเองหรือขายในตลาดหุ้นได้เช่นเดียวกับหุ้นทั่วไป

บริการทั้ง ๓ ด้านดังกล่าวข้างต้นได้นองจุดมุ่งหมายของกองทุนรวมที่จะเปิดโอกาสและให้ความสะดวกแก่ผู้สนใจจะลงทุนด้วยวิธีง่าย ๆ ให้สามารถลงทุนในหลักทรัพย์ โดยได้รับผลตอบแทนที่ปลอดภัยและน่าพอใจได้เป็นอย่างดี

ดังนั้นแนวความคิดของกองทุนรวมในแง่ที่เป็นตัวกลางการลงทุนในหลักทรัพย์จึงได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางและเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลายในประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกา แคนาดา อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมันตะวันตก สวิตเซอร์แลนด์ ออสเตรเลีย และญี่ปุ่น เป็นต้น

สำหรับประเทศที่กำลังพัฒนาเช่น ประเทศอินเดีย และประเทศไทย ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศเป็นผู้มีรายได้น้อยและปานกลาง กองทุนรวมจึงมุ่งหมายที่จะเปิดโอกาสให้ประชาชนส่วนใหญ่ได้เข้ามีส่วนร่วมลงทุนโดยใช้เงินจำนวนไม่มากนัก และสามารถมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกิจการต่าง ๆ หลายประเภทในเวลาเดียวกัน โดยได้รับส่วนแบ่งกำไรจากกิจการเหล่านั้นด้วย นอกจากนี้ในประเทศที่กำลังพัฒนายังมีความต้องการเงินทุนจำนวนมากเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้น จุดมุ่งหมายที่สำคัญอีกประการหนึ่งของกองทุนรวมในประเทศกำลังพัฒนาก็คือ การเป็นแหล่งระดมเงินทุนเพื่อนำไปจัดตั้งหรือขยายกิจการทั้งทางค้าอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และเกษตรกรรม

ข. ประวัติความเป็นมา

แนวความคิดเกี่ยวกับกองทุนรวมมีจุดเริ่มต้นย้อนกลับไปในประวัติศาสตร์ของมนุษย์ ซึ่งคนในยุคสมัยนั้นพบว่า ผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินทั้งหลายที่ไม่มีเวลาและไม่มีความรู้ชำนาญควรจะรวบรวมทรัพย์สินเข้าด้วยกันแล้วมอบให้ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในการจัดการไปลงทุนหาผลประโยชน์แทนตน

พวกฟินิเซียน (Phoenicians) ที่ตั้งถิ่นฐานอยู่บนที่ราบแคบ ๆ ชายฝั่งทะเลระหว่างทะเลเมดิเตอร์เรเนียนกับภูเขาลิบานอน เป็นพวกแรกที่ทำการค้าทางทะเลอย่างกว้างขวางในสมัยโบราณก่อนคริสตกาล (๘๕๐ - ๕๕๐ B.C.) เมื่อพวกฟินิเซียนแล่นเรือออกทะเลโดยขนส่งสินค้าที่ผลิตแล้วไปด้วยกับตัวเรือจะทำหน้าที่ซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าเหล่านั้นกับสินค้าในดินแดนที่เขาแล่นเรือไปถึง เช่นแลกเปลี่ยนกับคีมูกจากอังกฤษ งาช้างและทองคำจากแอฟริกา ซึ่งเมื่อ

นำกลับมายังเมืองไทร์ (Tyre) และไซดอน (Sidon) จะก่อให้เกิดกำไร
อย่างงาม โดยปกติสินค้าที่เขานำไปขายเป็นของเขาเอง แต่บางครั้งก็เป็น
ของพ่อค้าคนอื่น ๆ ซึ่งกับตันจะได้รับส่วนแบ่งกำไร เป็นค่าตอบแทน บางครั้งจะ
มีพ่อค้าหลาย ๆ คนรวบรวมเงินเพื่อซื้อสินค้า เขาเรือ และว่าจ้างผู้จัดการคือ
กับตันเรือผู้ชำนาญให้ทำการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าแทนเขา การทำเช่นนี้เป็น
การกระจายความเสี่ยง และเขามั่นใจใคว่าสินค้าของเขาจะได้รับการดูแลจาก
กับตันผู้มีความชำนาญ^๑

ในขณะเดียวกัน ก็อาจถือได้ว่าแนวความคิดเกี่ยวกับกองทุนรวม เกิดขึ้น
ในศตวรรษแรก ๆ ของคริสตกาล ในสมัยที่กองคาราวานอูฐของชาวฮิวและชาว
อาหรับเคลื่อนตัวมาตามทางโบราณของเอเชีย โดยนำสินค้ามาจากเมืองจีน
หรืออินเดียไปยังเมืองท่าในซีเรีย (Syria) ซึ่งจะขนส่งต่อไปยังดินแดนเมดิเตอร์
เรเนียน พวกพ่อค้าได้ให้ความไว้วางใจในตัวหัวหน้ากองคาราวานอูฐให้จัดการ
ดูแลสินค้าของพวกเขา เมื่อกองคาราวานอูฐกลับมาโดยปลอดภัย ผู้ลงทุนจะได้
รับผลตอบแทนจำนวนมาก แต่หากกองทุนรวมในสมัยนี้เขียนหรือกองคาราวาน
อูฐค้างก็มีความเสี่ยงสูงมากเช่นกัน กล่าวคือ ผู้ลงทุนอาจสูญเสียเงินและทรัพย์สิน
ของเขาไปทั้งหมดอย่างง่ายดาย ถ้าเรือหรือกองคาราวานไปแล้วไม่กลับมา^๒

อย่างไรก็ตาม กองทุนรวมในลักษณะเช่นปัจจุบันนี้ถือกำเนิดมาจาก
ประเทศอังกฤษก่อน แล้วจึงแพร่หลายไปยังประเทศอื่น ๆ แต่โดยแท้จริงแล้ว

^๑ David L. Markstein, How to Make Money with Mutual Funds. (n.p., n.d.) p. 3.

^๒ Ibid.

แนวความคิดเกี่ยวกับกองทุนรวมนี้ก็ได้เปลี่ยนแปลงไปจากสมัยฟินีเซียน และ กอง
การวางานที่กล่าวถึงข้างต้นมากนัก กองทุนรวมยังคงเป็นการ เลี้ยงของชนจำนวน
มากที่ร่วมลงทุนด้วยกัน เพื่อหาผลประโยชน์โดยมีกลุ่มบุคคลอื่นเป็นผู้ให้บริการทาง
ด้านการจัดการลงทุนแทน

แนวความคิดเกี่ยวกับกองทุนรวมในลักษณะ เช่นปัจจุบันนี้ ถือได้ว่ามี
กำเนิดขึ้นในอังกฤษก่อน แล้วจึงแพร่หลายไปในประเทศอื่น ๆ กล่าวคือ ในระยะ
เวลาระหว่างสงครามครูเสด (Crusades) เมื่อคริสศตวรรษที่ ๑๑ - ๑๓
พวกนักรบที่จากบ้าน เพื่อไปทำสงครามกับมุสลิมจะฝากทรัพย์สินและที่ดินของเขาไว้
กับผู้รักษาสถาปัตยกรรมที่ไว้ใจได้ เพื่อให้จัดการผลประโยชน์แก่ภริยาและบุตร ของ
เขาในระหว่างที่ไปรบ บางครั้งพวกนักรบต้องเสียชีวิตในสงคราม ผู้รักษาสถ
ปัตยกรรมบางคนก็ไม่ยอมคืนทรัพย์สิน และที่ดินให้แก่ทายาทของเขา ดังนั้น
จากประมาณปี ค.ศ. ๑๔๐๐ เป็นต้นมา เมื่อทายาทของพวกนักรบในสงครามครูเสด
ไต่ถามศาล ร้องขอความยุติธรรมต่อกษัตริย์ของอังกฤษ กษัตริย์ของอังกฤษจึงได้จัดตั้ง
คณะที่ปรึกษาขึ้นเพื่อพิจารณาหาข้อเสนอนั้น และแนวทางที่ถูกต้องยุติธรรมแก่ผู้ยื่น
คำร้อง และในที่สุด กษัตริย์ของอังกฤษก็ได้ออกข้อกำหนดที่มีลักษณะเป็น The
Law of Equity ออกใช้บังคับ ให้ผู้ที่ได้ทรัพย์สินมาโดยไม่ถูกต้องคืนทรัพย์สิน
แก่เจ้าของที่แท้จริง ดังนั้นแนวความคิดเกี่ยวกับ Trust จึงได้เกิดขึ้นว่า แม้บุคคล
ใดจะถือกรรมสิทธิ์ตามกฎหมายในทรัพย์สินใด ก็เป็นการ ถือกรรมสิทธิ์เพื่อพิทักษ์
ทรัพย์สินของบุคคลอื่น ที่ไต่ถามความไว้วางใจต่อเขา^๑ ข้อกำหนดกฎหมายที่
ออกในครั้งนั้น ได้เป็นเครื่องมือที่ก่อให้เกิดกองทุนรวมในลักษณะปัจจุบันขึ้น

^๑ Oliver Press Stutchbury, The Management of Unit Trusts
Great Britain (Hants : The Chapel River Press Limited. 1964) 1.

กองทุนรวมในอังกฤษได้เริ่มมีความก้าวหน้าและหยุดชะงักเป็นช่วง ๆ มาตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๘๖๔ จนถึงปัจจุบัน กล่าวคือ ในเดือนมีนาคม ปี ค.ศ. ๑๘๖๔ ได้มีการจัดตั้ง Britain to the Foreign and Colonial Government Trust ขึ้น จุดมุ่งหมายของโครงการนี้คือ การให้หลักประกันในเรื่องการกระจายความเสี่ยงแก่ผู้ลงทุน ซึ่งผู้ลงทุนแต่ละรายไม่สามารถได้รับ โดยการลงทุนด้วยตนเอง นอกเสียจากว่าเขามีเงินทุนจำนวนมาก การ ออกโครงการในครั้งนั้นได้รับผลสำเร็จอย่างดียิ่ง จึงได้มีการจัดตั้งกองทุนรวมขึ้นอีกหลายกองทุนในเวลาต่อมา โดยมีจุดมุ่งหมายในการ ถือหลักทรัพย์เพื่อประโยชน์ของผู้ถือใบสำคัญหน่วยลงทุน จนกระทั่งเดือน กุมภาพันธ์ ปี ค.ศ. ๑๘๗๕ ก็ได้มีการหยุดชะงักความก้าวหน้า ครั้งแรก กันในช่วงระยะเวลาหนึ่ง อันเนื่องมาจากการที่กองทุนรวมบางแห่งไม่จ่าย ผลประโยชน์ของกองทุนรวมแก่ผู้ร่วมลงทุนและได้มีการ พ้องร้งผู้พิทักษ์ผลประโยชน์ (Trustee) ในที่สุดก็ได้มีคำตัดสินของผู้พิพากษาในขณะนั้นว่า กองทุนรวมเป็น สมาคมหรือองค์การ ที่มีบุคคลเกินกว่า ๒๐ คนขึ้นไปลงทุนร่วมกัน โดยมีจุดประสงค์ ในการหากำไร โดยมีได้จัดตั้งในรูปบริษัทจำกัด ดังนั้นจึงเป็นการ ผิดกฎหมาย บริษัทจำกัดในขณะนั้น (Companies Act, 1862) แต่ต่อมาได้มีการ แสดงให้เห็นว่าคำตัดสินเช่นนั้นผิดโดย The Submarine Cables Trust เป็น ผู้ร้องเรียน แม้กระนั้นก็คือกองทุนรวมทุกแห่งก็ได้ก้าว เข้าไปสู่การ จัดตั้งในรูปบริษัท จำกัด จนกระทั่งสิ้นปี ค.ศ. ๑๘๗๖ ก็เป็นการสิ้นสุดความก้าวหน้า ระยะแรก ของแนวความคิดเกี่ยวกับกองทุนรวมในอังกฤษ แต่ความเคลื่อนไหว เกี่ยวกับกองทุนรวมได้เริ่มแพร่หลายมากขึ้นในสหรัฐอเมริกา ๑

^๑ Ibid, pp. 2 - 3.

ความก้าวหน้าในระยะที่สองของกองทุนรวมในอังกฤษเกิดขึ้นในตอนต้นของช่วงปี ค.ศ. ๑๙๓๐ - ๑๙๓๙ เมื่อ Municipal and General Securities Limited จัดตั้ง First British Fixed Trust โดยมี Lloyds Bank Limited เป็นผู้พิทักษ์ผลประโยชน์ (Trustee) และมีการจัดตั้งกองทุนรวมอื่น ๆ ไม่น้อยกว่า ๕๕ แห่ง โดยหลักทรัพย์ที่ถืออยู่มีมูลค่าตลาดรวมกันถึง ๕๐ ล้านปอนด์ในปี ค.ศ. ๑๙๓๙ ในขั้นแรก กองทุนเหล่านี้มีแบบแผนการลงทุนเป็นแบบ "fixed portfolios" คือ กำหนดประเภทของหลักทรัพย์ที่จะลงทุนไว้แน่นอนและไม่เปลี่ยนแปลง ซึ่งข้อจำกัดของนโยบายการลงทุนเช่นว่านี้มีข้อเสียอยู่มาก และในที่สุดแบบแผนการลงทุนก็ได้รับการปรับปรุงให้ยืดหยุ่นได้มากขึ้น ผู้จัดการกองทุนมีโอกาสที่จะเลือกวิธีการลงทุนตามที่ตนเห็นสมควร ต่อมาได้มีการหยิบยกข้อสงสัยเกี่ยวกับวิธีการดำเนินงานของผู้จัดการกองทุนบางคนว่าเป็นไปด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพียงใด เป็นเหตุให้มีการตรา The Prevention of Fraud (Investments) Act, 1939 โดย Board of Trade เพื่อควบคุมให้การดำเนินงานของกองทุนรวม เป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของผู้ร่วมลงทุนอย่างแท้จริง กฎหมายดังกล่าวมีผลบังคับใช้ในวันที่ ๔ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๔๔ แต่ทว่าสงครามโลกครั้งที่สองได้เกิดขึ้นและเป็นเหตุให้ความก้าวหน้าของกองทุนรวมในช่วงนั้นหยุดชะงักลงอีกครั้งหนึ่ง

การเคลื่อนไหวในระยะที่สามในการก้าวไปข้างหน้าของกองทุนที่นำเรา มาสู่ปัจจุบันเริ่มต้นในปี ค.ศ. ๑๙๕๓ เมื่อรัฐบาลอังกฤษโดย The Capital Issues Committee ได้ยกเลิกข้อจำกัดของการออกหน่วยลงทุนใหม่ ๆ ที่ออกบังคับใช้ ในระหว่างระยะเวลาสงคราม บุคคลแรกที่ช่วยโอกาสอันดีนี้ก็คือ Mr. Edward du Cann, M.P., โดยจัดตั้ง Unicorn Trust และเสนอขายหน่วยลงทุนแก่สาธารณชน เมื่อวันที่ ๒๓ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๕๓ ผลปรากฏว่าได้รับความสำเร็จอย่างยิ่ง และต่อมาได้มีการจัดตั้งสมาคมผู้จัดการ

กองทุนรวมซึ่ง เป็นสมาคมที่เข้มแข็งมากสมาคมหนึ่งขึ้นแล้ว จากนั้นมาการ เคลื่อนไหวของกองทุนรวมก็ไม่เคยหยุดยั้งอีกเลย^๑ ในปัจจุบันนี้ ธุรกิจกองทุนรวมในประเทศอังกฤษ ดำเนินการภายใต้ Trust Law และ The Prevention of Fraud (Investments) Act, 1958 และอยู่ภายใต้การควบคุมของ The Department of Trade and Industry

ส่วนในสหรัฐอเมริกา นั้น นับได้ว่ากองทุนรวม เพิ่งได้มีการพัฒนาไม่นานมานี้ กองทุนรวมส่วนใหญ่ได้รับการ จัดตั้งในราวต้นศตวรรษที่ ๒๐ โดยได้รับแนวความคิดมาจากอังกฤษ แต่กองทุนรวมในอเมริกามีการพัฒนาที่รวดเร็วกว่า ประสบการณ์ส่วนใหญ่ของกองทุนรวมในตอนแรก ๆ ใ้มาใน ระยะที่ธุรกิจกองทุนรวม เพิ่งฟูในช่วงปี ค.ศ. ๑๙๒๗ ถึง ค.ศ. ๑๙๒๙ และการตกต่ำที่คิดตามมาอันเนื่องมาจากข้อผิดพลาด การ คดโกง ฉ้อฉล และการขาดทุนสูญเสียของผู้ลงทุน จนกระทั่งปี ค.ศ. ๑๙๔๐ รัฐบาลได้ออกกฎหมาย The Investment Company Act, 1940 ขึ้น บังคับใช้กับธุรกิจกองทุนรวมทั้งหมด ความสับสนวุ่นวายจึงได้สิ้นสุดลง และธุรกิจกองทุนรวมในสมัยต่อมาก็ได้รับความ เชื่อถือมากยิ่งขึ้นว่า เป็นธุรกิจที่ ได้รับการบริหารงานโดยเปิดเผย ซื่อสัตย์ และเพื่อประโยชน์ของผู้ร่วมลงทุนทุกคน แต่อย่างไรก็ตาม ก็ยังไม่สามารถ หลุดไ้ได้ว่า กองทุนรวมได้พ้นจากความเสียหายจากข้อผิดพลาดของฝ่ายจัดการ โดยสิ้นเชิง

ลักษณะ โครงสร้างและประเภทของธุรกิจกองทุนรวม

ก. ลักษณะ โครงสร้างของธุรกิจกองทุนรวม

ธุรกิจกองทุนรวมในแต่ละประเทศอาจจะมีลักษณะ โครงสร้างที่แตกต่างกันออกไปบ้าง แต่อาจจัดแบ่งลักษณะ โครงสร้างออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ ๒ ประเภท ดังนี้ คือ

^๑Ibid., pp. 2 - 3.

๑. ลักษณะ โครงสร้างแบบบริษัท (Corporate Structure)
๒. ลักษณะ โครงสร้างแบบค้ำสัญญา (Contractual Structure)

๑. ลักษณะ โครงสร้างแบบบริษัท (Corporate Structure)

โครงสร้างทางกฎหมายของธุรกิจกองทุนรวมในลักษณะนี้ เป็นชนิดหนึ่งของกิจการพาณิชย์ทั่วไป คือมีลักษณะเป็นบริษัทจำกัด ดังนั้นข้อกำหนดโดยทั่วไปของกฎหมายบริษัทจำกัดจึงถูกนำมาใช้กับธุรกิจกองทุนรวมที่มีโครงสร้างแบบนี้ กล่าวคือ ผู้ร่วมลงทุนจะมีฐานะเป็นผู้ถือหุ้นของบริษัทมีสิทธิในการออกเสียงและมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของบริษัท เช่นในเรื่องนโยบายการลงทุน เป็นต้น ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการ เป็นเจ้าของทรัพย์สินของกองทุนรวมนั้น เนื่องจากหลักทรัพย์ที่บริษัทลงทุนไว้มิได้แยกต่างหากจากทรัพย์สินอื่น ๆ ของบริษัท บริษัทจึงเป็น เจ้าของทรัพย์สินของกองทุนรวมตามกฎหมาย และผู้ถือหุ้นเป็น เจ้าของบริษัทร่วมกัน ความส่วนที่ตนถือหุ้นอยู่

อย่างไรก็ตาม ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของธุรกิจกองทุนรวมที่มีลักษณะ โครงสร้างแบบบริษัทนี้ยังมีข้อแตกต่างกันออกไปอีก กล่าวคือ ในประเทศอังกฤษ และบางประเทศในยุโรป เช่น ประเทศสวีเดน และเนเธอร์แลนด์ ธุรกิจกองทุนรวมที่มีลักษณะ โครงสร้างแบบบริษัทนี้มีองค์ประกอบอยู่เพียง ๒ ฝ่ายคือ

๑. บริษัทจัดการลงทุน (Investment Company หรือ Investment Trust Company) ซึ่งมีฐานะเป็นกองทุนรวม ทำหน้าที่จัดการลงทุนซื้อขายหลักทรัพย์ เพื่อผลประโยชน์ของบริษัท

๒. ผู้ถือหุ้น (Shareholders)

ในประเทศดังกล่าวข้างต้น ธุรกิจกองทุนรวมที่มีลักษณะ โครงสร้างเช่นนี้จะอยู่ภายใต้การควบคุมของกฎหมายบริษัทจำกัด ซึ่งมีข้อกำหนดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเงินทุนของบริษัทว่า เงินทุนของบริษัทจำกัดจะต้องมีจำนวนคงที่โดยระบุจำนวนแน่นอน และจะเปลี่ยนแปลงไม่ได้เว้นแต่จะได้รับอนุญาต และบริษัทจะซื้อ

หรือขายหุ้นของตนเองไม่ได้ ดังนั้น กองทุนรวมจะเป็นประเภทไม่รับซื้อคืนหน่วย
ลงทุน (Closed-end) แต่ผู้ถือหุ้นของบริษัทก็อาจจะโอนขายเปลี่ยนมือกันได้
โดยการซื้อขายกันเองหรือซื้อขายผ่านตลาดหุ้น (Stock Exchange)

แต่ในประเทศสหรัฐอเมริกา ธุรกิจกองทุนรวมทั้งหมดมีลักษณะโครงสร้าง
สร้างแบบบริษัท โดยมีองค์ประกอบอยู่ ๔ ฝ่ายด้วยกันคือ

๑. บริษัทจัดการลงทุน (Investment Company) เป็น
บริษัทที่มีฐานะเป็นกองทุนรวม หุ้นของบริษัทจำหน่ายให้แก่ผู้สนใจจะลงทุนโดย
ทั่วไป

๒. บริษัทจัดการหรือบริษัทที่ปรึกษา (Management Company
หรือ Advisory Company) เป็นบริษัทที่จัดการดำเนินงานของบริษัทจัดการ
ลงทุน หรือให้คำแนะนำปรึกษาทางด้านการลงทุนแก่บริษัทจัดการลงทุน ความ
สัมพันธ์ระหว่างบริษัทจัดการลงทุน (Investment Company) และบริษัท
จัดการ (Management Company) หรือบริษัทที่ปรึกษา (Advisory Company)
นั้นจะเป็นไปตามสัญญาการจัดการ (Management Contract) ที่ทำขึ้นระหว่าง
กัน บริษัทจัดการหรือบริษัทที่ปรึกษานี้จะได้รับประโยชน์ในรูปแบบค่าตอบแทนในการจัดการ

๓. ผู้รับฝากทรัพย์สิน (Custodian) โดยปกติจะเป็นธนาคาร
พาณิชย์ หรือธนาคารของรัฐที่มีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนด มีหน้าที่รับฝากทรัพย์
สินตามข้อตกลงที่ทำกับบริษัทจัดการลงทุน

๔. ผู้ถือหุ้น (Shareholders)

ในประเทศสหรัฐอเมริกา กฎหมายได้แบ่งเงินทุนที่จดทะเบียน (Autho-
rized Capital) ซึ่งจะต้องเป็นจำนวนที่คงที่ตามทฤษฎี ออกจากเงินทุนที่ออก
จำหน่ายแล้ว (Issued Capital) ซึ่งจะเป็นไปตามความต้องการที่แท้จริง
ของบริษัท และอาจเปลี่ยนแปลงได้อย่างอิสระ ลักษณะพิเศษข้อนี้ทำให้สามารถ
จัดตั้งกองทุนรวมประเภทรับซื้อคืนหน่วยลงทุน (Open-end) ในประเทศนี้ได้
แม้จะมีโครงสร้างของกองทุนรวมเป็นแบบบริษัท (Corporate Structure)

และในความเป็นจริงแล้ว ธุรกิจกองทุนรวมเกือบทั้งหมดในประเทศไทยหรืออเมริกา เป็นประเภทบริษัทที่ค้ำประกันหน่วยลงทุน

๒. ลักษณะโครงสร้างแบบตามสัญญา

ธุรกิจกองทุนรวมที่มีลักษณะโครงสร้างแบบนี้จะอยู่บนพื้นฐานของสัญญาที่ทำขึ้นระหว่างบุคคล ๓ ฝ่ายคือ

๑. ฝ่ายจัดการกองทุน (Fund's Management) โดยปกติเป็นบริษัทจัดการ (Management Company)
๒. ผู้รับฝากทรัพย์สิน (Depository Bank หรือ Trustee หรือ Custodian)
๓. ผู้ถือหน่วยลงทุน (Unitholders)

ความสัมพันธ์ทางกฎหมายระหว่างฝ่ายจัดการกองทุน ผู้รับฝากทรัพย์สิน และผู้ถือหน่วยลงทุนจะเป็นไปตามสัญญารับฝากทรัพย์สิน (Trust Deed หรือ Collective Investment Contract) ที่ทำขึ้นระหว่างกัน

ลักษณะสำคัญประการหนึ่งของกองทุนรวมในลักษณะโครงสร้างแบบนี้คือ กองทุนรวมเองมิได้มีฐานะเป็นบุคคลตามกฎหมาย ดังนั้น จึงมีการรวมตัวกันของฝ่ายจัดการกองทุน และผู้รับฝากทรัพย์สินในส่วนของเกี่ยวกับการอ้างสิทธิและหน้าที่ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้ว การรวมตัวกันจะอยู่ในลักษณะดังนี้

๑. - บริษัทซึ่งทำหน้าที่ทั้งหมดของกองทุน เช่น การจัดการ การขาย และการจำหน่ายหน่วยลงทุน การวิจัยนโยบายการลงทุน การลงทุนซื้อขายหลักทรัพย์

- ธนาคาร ผู้รับฝากทรัพย์สิน หรือ ทรัสต์

๒. - บริษัทจัดการ (Management Company)

- บริษัทอื่น ๆ ที่เป็นส่วนหนึ่งของบริษัทจัดการ ซึ่งทำหน้าที่อย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายอย่างดังต่อไปนี้

- ชายและจักจําหนายหน่วยลงทุน
- ใ้คําแนะนําปรึกษาคํานการลงทุน
- ลงทุนซื้อชายหลักทรัพ์
- ธนาคาร ผู้รับฝากทรัพ์สินหรือทรัสตี รับผิดชอบในการดูแล

รักษาทรัพ์สินของกองทุน

ในบางประเทศเช่นประเทศอังกฤษ สัญญารับฝากทรัพ์สิน (Trust Deed) จะให้อํานาจผู้รับฝากทรัพ์สินหรือทรัสตี (Depositary Bank หรือ Trustee) อย่างมากในส่วนที่เกี่ยวกับการคุ้มครองผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นหน่วยลงทุน กล่าวคือ ในบางกรณีผู้รับฝากทรัพ์สินหรือทรัสตีมีอํานาจที่จะปลดบริษัทจัดการของกองทุนรวม แล้วแต่งตั้งบริษัทจัดการใหม่ขึ้นมาหรือมีอํานาจที่จะเลิกกองทุนรวมได้

ในส่วนที่เกี่ยวข้งกับการ เป็นเจ้าของทรัพ์สินของกองทุนรวม อาจ จะอยู่ในลักษณะผู้รวมลงทุนเป็นเจ้าของ หรือฝ่ายจัดการกองทุนเป็นเจ้าของ หรือ ผู้รับฝากทรัพ์สินเป็นเจ้าของ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระบบกฎหมายที่ใช้ ซึ่ง เป็นผลมาจากแนวความคิดขั้นพื้นฐาน ๒ ประการ คือ

๑. The Trust ระบบที่มีกําเนิดมาจากประเทศที่ใช้ Anglo-Saxon Common Law ระบบนี้รวบรวมแนวความคิดเกี่ยวกับความเป็นเจ้าของไว้จากหลักเกณฑ์สองประการ คือ หลักเกณฑ์ที่มีกําเนิดมาจาก Common Law และ หลักเกณฑ์ที่มีกําเนิดมาจากหลัก Equity แนวความคิดเกี่ยวกับความเป็นเจ้าของในระบบนี้ก็คือ แม้บุคคลใดจะถือกรรมสิทธิ์ตามกฎหมายในทรัพ์สินใด ๆ ก็ เป็นการถือกรรมสิทธิ์เพื่อพิทักษ์ทรัพ์สินของบุคคลอื่นที่ไ้มอบความไว้วางใจต่อเขาดังนั้น ผู้ถือกรรมสิทธิ์ตามกฎหมายในทรัพ์สินทั้งหมดของกองทุนรวมก็คือทรัสตี แต่ในขณะที่เดียวกัน ผู้รวมลงทุนเป็นเจ้าของผลประโยชน์ โดยมีกรรมสิทธิ์ในส่วนที่เช่ารวมลงทุน

๒. Collective Ownership หรือกรรมสิทธิ์ร่วม ซึ่งมาจาก ระบบ Continental Civil Law ของการเป็นเจ้าของร่วม ซึ่งตามทฤษฎีแล้ว ผู้ร่วมลงทุนจะเป็นเจ้าของร่วมในทรัพย์สินของกองทุน และการที่ผู้ร่วมลงทุนเป็นเจ้าของร่วมในทรัพย์สินของกองทุนนี้อาจก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับสิทธิในการเลิกกองทุน ดังนั้น จึงได้มีการปรับปรุงระบบนี้ในหลาย ๆ ด้าน ซึ่งขึ้นอยู่กับประเทศที่เกี่ยวข้อง เพื่อลดอนสิทธิที่จะมีตามปกติในการเลิกกองทุน เช่น ในประเทศเนเธอร์แลนด์ หมายความว่าความต้องการเลิกกองทุนได้รับการทดแทนในทางปฏิบัติโดยการให้สิทธิในการขายคืนหน่วยลงทุน สำหรับประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ทรัพย์สินของกองทุนรวมเป็นของฝ่ายจัดการกองทุน ซึ่งผูกพันที่จะต้องจัดการทรัพย์สินเหล่านั้นเพื่อผลประโยชน์ของผู้ร่วมลงทุนเท่านั้น และในกรณีที่ฝ่ายจัดการกองทุนเกิดล้มละลาย ทรัพย์สินของกองทุนรวมจะแยกออกจากทรัพย์สินของฝ่ายจัดการกองทุน โดยถือว่าเป็นของผู้ร่วมลงทุน ผลในทางปฏิบัติของระบบกฎหมายต่าง ๆ เกือบจะเหมือนกันทั้งหมด

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าฐานะทางกฎหมายของผู้ร่วมลงทุนแตกต่างกันไปอย่างมากจากผู้ถือหุ้น หรือเจ้าหนี้หนี้กู้ ผู้ร่วมลงทุนไม่มีสิทธิในการออกเสียง และไม่ได้เป็นเจ้าของร่วมของบริษัทจัดการ ผู้ร่วมลงทุนเพียงแต่เข้ามาผูกพันกับบริษัทในส่วนผลประโยชน์ที่ได้จากกองทุนตามส่วนที่เขาลงทุน แต่นอกเหนือไปจากนี้แล้ว ผู้ร่วมลงทุนจะไม่มีสิทธิในการควบคุมดูแล หรือไม่มีอิทธิพลใด ๆ ต่อบริษัทจัดการ ดังนั้น กองทุนรวมในลักษณะโครงสร้างแบบนี้จึงจำเป็นต้องเป็นประเภทรับซื้อคืนหน่วยลงทุน (Open-end) เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมลงทุนขายคืนหน่วยลงทุนของตนได้ตลอดเวลา เมื่อเขารู้สึกว่ากองทุนรวมไม่ได้สนองความต้องการของเขา

๓. ประเภทของธุรกิจกองทุนรวม

ธุรกิจกองทุนรวมอาจแบ่งแยกออกได้หลายลักษณะตามหลักเกณฑ์ต่าง ๆ กันดังนี้

๑. การแบ่งประเภทตามลักษณะของเงินทุน

ก) กองทุนรวมประเภทที่รับซื้อคืนหน่วยลงทุน (Open-end)
 กองทุนรวมประเภทนี้จะมีเงินทุนเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นหรือลดลงตลอดเวลาจากการขายและซื้อคืนหน่วยหรือหน่วยลงทุนเมื่อได้รับการร้องขอ กองทุนรวมประเภทนี้เป็นกองทุนรวมส่วนใหญ่ในประเทศสหรัฐอเมริกา และกองทุนรวมที่มีลักษณะโครงสร้างแบบตามสัญญาในประเทศภาคพื้นยุโรป

ข) กองทุนรวมประเภทไม่รับซื้อคืนหน่วยลงทุน (Closed-end)
 กองทุนรวมประเภทนี้มีเงินทุนคงที่เพราะไม่รับซื้อคืนหน่วยหรือหน่วยลงทุนของตนเอง ซึ่งก็ได้แก่กองทุนรวมส่วนใหญ่ในสหรัฐอเมริกา และกองทุนรวมที่มีลักษณะโครงสร้างแบบบริษัทในประเทศภาคพื้นยุโรป

๒. การแบ่งประเภทตามลักษณะของการลงทุน

ก) กองทุนรวมประเภทกระจายการลงทุน (Diversified)
 กองทุนรวมประเภทนี้จะกระจายการลงทุนไปยังกิจการต่าง ๆ เพื่อกระจายความเสี่ยง และโดยปกติ กองทุนรวมส่วนใหญ่จะมีข้อบังคับของกองทุนรวมในเรื่องอัตราส่วนของทรัพย์สินของกองทุนที่จะลงทุนในกิจการใดกิจการหนึ่ง และข้อบังคับเกี่ยวกับอัตราส่วนของหุ้นที่กองทุนจะถือในกิจการใดกิจการหนึ่ง ซึ่งจะมีผลให้กองทุนรวมมีบทบาทน้อยมากหรือไม่มีเลยในการจัดการ หรือควบคุมกิจการที่กองทุนรวมถือหน่วยลงทุน กองทุนรวมที่มีลักษณะการลงทุนแบบนี้อาจจะ เป็นกองทุนรวมประเภทที่รับซื้อคืนหน่วยลงทุน (Open-end) หรือประเภทไม่รับซื้อคืนหน่วยลงทุน (Closed-end) ก็ได้ หรือจะมีลักษณะโครงสร้างแบบบริษัท (Corporate Structure) หรือลักษณะโครงสร้างแบบตามสัญญา (Contractual Structure) ก็ได้

ข) กองทุนรวมประเภทไม่กระจายการลงทุน (Non-diversified)
 กองทุนรวมประเภทนี้จะมุ่งลงทุนในกิจการเพียงบางแห่ง และมักจะเข้าไปมีส่วนควบคุมกิจการที่ลงทุน ประโยชน์ข้อหนึ่งที่ผู้ร่วมลงทุนในกองทุนประเภทนี้จะได้ก็คือ การควบคุมกิจการใดกิจการหนึ่งโดยการถือหุ้นน้อยกว่า ๕๑% ของหุ้น

ในกิจการที่จะควบคุม โดยทั่วไปแล้วกองทุนรวมที่มีลักษณะการลงทุนแบบเน้นจะเป็นประเภทไม่รับซื้อคืนหน่วยลงทุน (Closed-end) และมีลักษณะโครงสร้างแบบบริษัท (Corporate Structure) ซึ่งผู้ร่วมลงทุนสามารถควบคุมกองทุนรวมได้ในฐานะผู้ถือหุ้น

การแบ่งประเภทตามลักษณะการลงทุนอีกวิธีหนึ่งคือ

ก) กองทุนรวมแบบคงที่ (Fixed) ซึ่งสัญญารับประกันผลตอบแทนที่กำหนดไว้แน่นอนแล้วว่า กองทุนรวมจะลงทุนในหลักทรัพย์ใดบ้าง และจะไม่มี การเปลี่ยนแปลงหลักทรัพย์ที่ถืออยู่เลยตลอดระยะเวลาของกองทุน นอกเสียจากจะเป็นการไถถอนหลักทรัพย์เมื่อครบกำหนดไถถอนเท่านั้น

ข) กองทุนรวมแบบเปลี่ยนแปลงได้ (Flexible) ซึ่งสัญญารับประกันผลตอบแทน (Trust Deed) เปิดโอกาสให้บริษัทจัดการมีอิสระอย่างเต็มที่ในการเลือกหลักทรัพย์ที่จะลงทุน และสามารถเปลี่ยนแปลงได้อย่างอิสระ ทั้งนี้โดยอยู่ภายในขอบเขตของจุดมุ่งหมายในการลงทุนของกองทุนรวม

๓. การแบ่งประเภทกองทุนรวมออกตามวัตถุประสงค์ หรือความชำนาญ

ก) Balanced Fund กองทุนรวมประเภทนี้มีลักษณะพยายามกระจายการลงทุนโดยมีจุดมุ่งหมายที่ถือความปลอดภัยของเงินทุนเป็นสำคัญ กองทุนรวมจะลงทุนในหลักทรัพย์ต่าง ๆ ดังนี้

๑) หุ้นสามัญ (Common Stock) ซึ่งแสดงถึงความเป็นเจ้าของกิจการ หุ้นสามัญจะมีมูลค่าเพิ่มมากขึ้นเมื่อกิจการดำเนินการมีผลกำไร และจะมีมูลค่าลดลงเมื่อกิจการประสบกับการขาดทุน เงินปันผลที่จะได้รับจากการถือหุ้นสามัญนี้จะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นหรือลดลงตามผลการดำเนินงานของกิจการ

๒) พันธบัตร (Bond หรือ Debenture) พันธบัตรมีลักษณะเป็นเจ้าหนี้ ในบางกรณีพันธบัตรจะมีหลักประกันโดยการจำนองทรัพย์สิน พันธบัตรบางชนิดอาจจะมีการกันเงินกำไรบางส่วนเพื่อการจ่ายดอกเบี้ยพันธบัตร หรือการไถถอนพันธบัตรคืน

๓) หุ้นบุริมสิทธิ (Preferred Stock) เป็นหุ้นที่มีลักษณะกึ่งกลาง ระหว่างหุ้นสามัญและหุ้นกู้ ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิจะ ได้รับเงินปันผลก่อนผู้ถือหุ้นสามัญ แต่ภายหลังดอกเบี้ยหุ้นกู้

กองทุนรวมที่มีลักษณะเป็นประเภท Balanced Fund นี้มีแนวความคิดว่ากองทุนรวมถือหุ้นกู้และหุ้นบุริมสิทธิไว้เพื่อความมั่นคงปลอดภัยของรายได้และเงินลงทุน ในขณะที่ถือหุ้นสามัญไว้เพื่อความเจริญเติบโตของรายได้และเงินทุนในอนาคต อัตราส่วนของการลงทุนในหุ้นทั้ง ๓ ชนิดนี้จะเปลี่ยนแปลงไต่ลอดเวลา โดยขึ้นอยู่กับว่าฝ่ายจัดการ กองทุนประเมินสถานะของธุรกิจ ของเศรษฐกิจ และสภาพตลาดหุ้น ในขณะนั้นว่าเป็นอย่างไร ในบางสถานการณ์ กองทุนรวมอาจจะถือหุ้นกู้และหุ้นบุริมสิทธิในอัตราส่วนที่สูง โดยลดการถือหุ้นสามัญลงอย่างมาก หากว่าเมื่อใดที่ฝ่ายจัดการ เห็นว่าสภาพเศรษฐกิจต่อไปจะดีขึ้น ก็อาจเพิ่มการถือหุ้นสามัญมากขึ้นและลดการถือหุ้นกู้และหุ้นบุริมสิทธิลง จะเห็นได้ว่า กองทุนรวมประเภทนี้จะช่วยลดความเสี่ยงในการลงทุนในหุ้นย่อยลงได้แม้จะไม่สามารถลดความเสี่ยงลงได้ทั้งหมดก็ตาม

๔) Bond or Preferred Stock Fund กองทุนรวมประเภทนี้จะลงทุนในหุ้นกู้และหุ้นบุริมสิทธิ เป็นส่วนใหญ่หรือทั้งหมด โดยถือหลักความ เกรงครีเดอรัล ระวัง คังนั้น จึงเหมาะสำหรับผู้ลงทุนที่ต้องการ ความมั่นคงปลอดภัยทั้งของเงินลงทุนและรายได้ แต่ในทางปฏิบัติแล้ว กองทุนรวมประเภทนี้ไม่ค่อยเป็นที่นิยมเท่าใดนัก เพราะ ผู้ลงทุนไม่มีโอกาสได้รับผลตอบแทนจากการ เจริญเติบโตของกิจการที่กองทุนรวมลงทุน

๕) Common Stock Fund กองทุนรวมประเภทนี้ลงทุนส่วนใหญ่ในหุ้นสามัญที่ให้ผลตอบแทนสูง เหมาะสำหรับผู้ต้องการหารายได้และ เติบโตที่จะเสี่ยงในการ เป็นเจ้าของหุ้นสามัญ ผู้ลงทุนในกองทุนรวมประเภทนี้มีแนวความคิดตรงกันข้ามกับผู้ลงทุนใน Bond or Preferred Stock Fund

๖) Specialized Industry Fund กองทุนรวมประเภทนี้จะเชี่ยวชาญในอุตสาหกรรมชนิดใดชนิดหนึ่งเป็นพิเศษ อาจเป็นอุตสาหกรรมเคมี

น้ำมัน เหล็ก รถยนต์ หรือสาธารณูปโภค เป็นต้น ผู้จัดการลงทุนจะทำหน้าที่เลือกกิจการที่จะลงทุนซึ่งก็เป็นการกระจายการลงทุนในระดัหนึ่ง แต่ทว่าเป็นการกระจายการลงทุนภายใต้อุตสาหกรรมประเภทเดียว

จ) Growth Fund กองทุนรวมประเภทนี้มีลักษณะชอบเสี่ยงและมุ่งลงทุนในหุ้นสามัญโดยเฉพาะ กิจการที่กองทุนรวมประเภทนี้สนใจจะเป็นกิจการในอุตสาหกรรมใหม่ ๆ และยังไม่ใคร่เป็นที่รู้จัก ผลตอบแทนที่จะได้รับและผลเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจะเป็นไปอย่างรุนแรง เพราะจะหาข้อมูลมาศึกษาก่อนการลงทุนได้ยาก ในบางกรณีก็หาไม่ได้เลย สิ่งหนึ่งที่ฝ่ายจัดการกองทุนรวมทำได้ก็คือ การประเมินถึงความสามารถของฝ่ายจัดการในการที่จะบริหารกิจการเล็ก ๆ นั้นให้เจริญเติบโตก้าวหน้าต่อไป

ฉ) Foreign Investment Fund กองทุนรวมประเภทนี้เหมาะสำหรับผู้ลงทุนที่ต้องการกระจายการลงทุนไปยังต่างประเทศ เป็นการยากที่ผู้ลงทุนจะวิเคราะห์บริษัทต่างประเทศได้อย่างละเอียดละออด้วยตนเอง ดังนั้นการลงทุนในกองทุนรวมประเภทนี้จะช่วยกระจายความเสี่ยงของผู้ลงทุนได้

ช) Dual Fund เป็นกองทุนรวมประเภทไม่รับซื้อคืนหน่วยลงทุน (Closed-end) ชนิดพิเศษซึ่งเป็นแนวความคิดค่อนข้างใหม่ กองทุนรวมประเภทนี้เสนอหลักทรัพย์ ๒ ชนิดให้แก่ผู้ลงทุนคือ หุ้นรายได้ (Income Shares) และหุ้นทุน (Capital Shares) หุ้นทั้ง ๒ ชนิดนี้จะมีมูลค่าเท่า ๆ กันเมื่อเสนอขายครั้งแรก ผู้ลงทุนในหุ้นรายได้ (Income Shares) จะได้รับรายได้จากเงินปันผล (Dividend) และดอกเบี้ย (Interest) ของกองทุนโดยทั้งหมด แต่จะไม่มีส่วนได้เสียในกำไรส่วนทุน (Capital Gain) ของกองทุน ส่วนผู้เป็นเจ้าของหุ้นทุน (Capital Shares) จะเป็นเจ้าของกำไรส่วนทุน (Capital Gain) จากหุ้นทั้งหมดที่กองทุนถืออยู่โดยไม่มีส่วนได้เสียในรายได้ที่เป็นเงินปันผล (Dividend) และดอกเบี้ย (Interest)

กองทุนรวมประเภทนี้จะมีหลักการของ Leverage เข้ามาเกี่ยวข้องกับหุ้นทั้ง ๒ ชนิด ผู้ถือหุ้นรายได้ (Income Shares) จะได้รับรายได้เป็นสองเท่าของการลงทุน ในขณะที่ผู้ถือหุ้นทุน (Capital Shares) ก็จะมีส่วนเป็นสองเท่าของกำไรส่วนทุน (Capital Gain)

นอกจากกองทุนรวมประเภทต่าง ๆ ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้แล้ว ก็ยังอาจมีการแยกประเภทกองทุนรวมเป็นแบบอื่น ๆ ได้อีกตามหลักเกณฑ์ที่ผู้แยกประเภทกำหนดขึ้น แต่อย่างไรก็ดี กองทุนรวมทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นประเภทใด ต่างก็มีจุดมุ่งหมายที่จะเปิดโอกาสให้ผู้ลงทุนทุกคนได้ลงทุนในกองทุนรวมที่สนองความต้องการของเขา.